

30 gadi Ausekļa un strauju pārmaiņu zīmē

Ik gadu kāds kaut ko svin – savu, ģimenes, darbavietas jubileju. Šobrīd gan citādāk, klusāk vai arī pārliekot uz vēlāku, tā teikt, labāku laiku. Gluži neviļus pērnā gada nogalē uzgāju, ka apaļa gadskārta (30 – !) ir mūsu laikraksta nosaukumam – 1991. gada pirmais numurs iznāca ar *Ausekļa* vārdu. Kādi *šķēpi lauzti*, kamēr līdz tam nonāks, kas stāvējis kūmās šīm pārmaiņām, kādā no turpmākajiem laikraksta numuriem apsolījusi pastāstīt toreizēja izdevuma redaktore Vilhelmine Briede.

Savas atmiņas par to ir arī Īrisai Daiņai, kura, lai arī ne ikdienā, tomēr jo bieži vēl šobrīd pieliek savu roku laikraksta tapšanā. Bet vēl no tiem laikiem (ak, dieviņ, cik tāliem...), kad izdevuma galviņā *Progresu* nomainīja *Auseklis*, strādājam divas – Laila Paegle un es. Toreiz redakcijā mēs bijām tikko apsildījušas degunas. Tātad *Ausekļa* laiks pilnībā ir arī mūsējais!

Gatavojot 1990. gada pēdējo numuru, toreizējie darbinieki atvadījās no *Progresu*, gan stāstot atgādījumus no savas žurnālista dzīves, gan izteica vēlējumu *jaundzimušajam*. Īrisa vēlējās, lai laikraksts kļūtu staltāks, gudrāks un mērķtiecīgāks. Lai tas augtu līdzī jaunajam nosaukumam. Vai tā ir noticis? Grūti izvērtēt tik prāvu laika nogriezni. Bet gribētos ticēt, ka jā. Jo esam strādājuši no sirds, bijuši atvērti jaunajam, jo pašiem interesantāk, turklāt citādāk šajā straujajā laikmetā nemaz nevar. Ir piedzīvoti daudzi izaicinājumi. Malā noliktas pildspalvas un bez diktofora un datora ikdienu vairs nav iedomājama. Interneta sāncensība avīzniekiem reizē ir gan zaudējums, gan ieguvums.

Tomēr daudziem joprojām nekā nespēj aizstāt tikko iespiesta laikraksta smaržu, kad tas tiek izņemts no pastkastītes. Par to liecina nupat noslēdzies kārtējā gada preses izdevumu abonēšanas maratons. Šī lasītāju uzticēšanās mums (arī tas, ka atverat savas mājas durvis un sirdis, uzticat savas problēmas un gaidāt palīdzību to risināšanā) liecina, ka *Auseklis* ir uz pareizā ceļa. Ceļa piejums!

Regīna Tamane

Gājējiem slēgta viena tilta pār Salacu puse

Salacgrīvā tilta pār Salacu ietve labajā pusē (virzienā no Rīgas) līdz pavasarim gājējiem un velosipēdistiem būs slēgta. Pašvaldība aicina iedzīvotājus šķērsot upi pa tilta kreiso pusi. Ierobežojumu iemesls ir nepieciešamība veikt lietussūdens kanalizācijas izbūvi un uzstādīt smilšu-naftas produktu uztverējus tranzītielas pārbūves projektā. Tāpat iedzīvotājiem būs aizšķērsota noeja no Vidzemes uz Krasta ielu blakus tiltam. Autotransporta kustība pār Salacu jau ierasti tiks organizēta pa vienu brauktuves pusi. Tuvākā laikā papildu satiksmes ierobežojumi varētu skart Pērnavas ielas posmu (iepretim kapsētai).

Rūpējas par pārtikas atkritumu mazināšanu

Ausekļa mājaslapā jautājām, kā mazināt pārtikas atkritumus savā ikdienā. 30% aptaujāto plāno pārtikas pirkumus un maltītes, bet tikpat daudzi ēdiena pārpalikumus atdod mājdzīvniekiem vai liek kompostā. 19% respondentu par pašu radītajiem pārtikas atkritumiem nesatraucas, bet 15% aptaujas dalībnieku ikdienā tādi nemaz nerodas. Savukārt 3% cenšas šādus atkritumus mazināt, pareizi uzglabājot ēdienu, bet tikpat daudzi nemaz nezina, kā to darīt.

Ciemos pie Paparžkalnu liellopiem, Vērša gadu sagaidot

2020. gadu aizvadījām Žurkas zīmē. Redzot, kāds tas izvērtās, neizpalika arī joki par to, ka žurka parādījusi savu dabu visā tās krāšņumā – sēž alā, baidās no cilvēkiem un izplata infekcijas. Nu pienākusi kārtā Vērša gadam, un par to dzirdēts sakām – vērsis mūs izvilks. Ne bez pamata, jo ir valstis, kurās šos spēcīgos dzīvniekus, kas patiesībā ir kastrēti bulļi, izmanto pajūgu vilkšanai vai liek arklā, lai apstrādātu zemi. Arī lasot ķīniešu horoskopu, Vērša raksturojums šķiet daudzsolos: izturīgs, pacietīgs, īstens darbarūķis, kurš spēj bezbailīgi tikt galā ar visām problēmām un izaicinājumiem. Tātad cerība ir!

Izzināt, kādi ir šie pamatīgie dzīvnieki, devāmies uz Skultes pagasta *Paparžkalniem*, kur viena no saimniecības nozarēm nu jau gadus 15 ir gaļas liellopu audzēšana. Saimniece Ilona Lece stāsta, ka šie dzīvnieki ir īsti rutīnas mīļotāji, – galvenais, lai var kārtīgi paēst, turklāt lai ēdiens nav tālu jāmeklē. – *Vasarās viņiem svarīgi, lai zāli var ēst ar pilnu muti, ne skrubināt. Tāpēc skatāmies – ja lopi sāk sirot, ir skaidrs, ka jāmaina aploki. Tad viņi ir mierīgi, tikai ēd un gul.* Tātad nepieciešamas diezgan lielas ganību platības. Ziemai jāgatavota pietiekami daudz siena no skābbarības, ar to ikdienā arī pietiek, jo graudus vai citu papildu barību enerģijai liellopiem jādod tikai tad, ja ārā valda liels aukstums.

Paparžkalnu ganāmpulkā šobrīd ir aptuveni 80 liellopu, ar govīm un teļiem kopā mīt arī Šarolē šķirnes bullis Herro. Līdz ar to ganāmpulks kļūst arvien gaišāks, jo teliņi pārsvarā dzimst šai šķirnei raksturīgajā krēmbaltajā krāsā. Saimniece stāsta, ka Herro pēc rakstura ir nosvērts, mierīgs. Tādam tam arī jābūt, jo pieauguša dzīvnieka svars pārsniedz tonnu, tāpēc agresīva bulļa turēšana var būt riskanta gan visam ganāmpulkam, gan saimniekiem. – *Ar liellopiem regulāri jākomunicē, viņus nevar vienkārši savā valā palaist aplokā. Tāpēc ejam pie tiem, runājamies, lai pierod, pie cilvēka klātbūtnes. Pret viņiem jāzīduras tikai labi, viss jāsarunā. Tāpat jau nav viegli, ja vajag dzīvniekus noķert pārvietošanai.* Ilona atceras, ka, sākot turēt liellopus, rudenos tos pārvietojuši no lauka uz kūti, un tas ir bijis īsts izaicinājums. Septiņu mēnešu vecumā teļš jau sver ap 400 kilogramiem, tāda noķeršana un pārvešana bijis diezgan riskants pasākums. Turklāt pavasarī šis ceļš bija jānēro atkal pretējā virzienā, un tad dzīvnieku masa bija vēl lielāka. – *Šādā brīdī lopi ir pilnīgi neparedzami, atceros tos laikus ar šausmām.* Nu tādas darba metodes saimniecībā vairs nepielieto, iegādāti pārvietojamie paneļi, lai lopus varētu pārdzīt.

Kopumā gan liellopi ir mierīgi dzīvnieki, arī savā starpā sadzīvo labi. Tiesa, ganāmpulkā valda sava hierarhija. Esot govīs, kas vienmēr izvirzīsies vadībā, ci-

Paparžkalnu liellopu ganāmpulka barvedis Herro, saimnieces Ilonas Leces pielabināts, mīlojas ar kombinēto barību

tas to arī pieņem. Un, protams, galvenais barvedis vienmēr ir bullis. – *Viņš ir kā tāds turku sultāns ar daudzām sievām. Ja govīs ēdīs un bullis būs izdomājis, ka arī viņam tur vajag tikt, vienmēr tiks palaists bez kādām ierunām. Bulli ganāmpulks respektē. Tāpat visi kā viens sacels troksni, ja kas būs atgadījies. Ilona atceras, ka pirms dažiem gadiem nakts vidū dzirdējuši lopu radītu pamatīgu troksni. Aplokā bija iekļuvis, visticamāk, vilks. – *Troliņš bija šausmīgs! Lopi bija satrakojušies, noskrējējušies slapji, vēl ilgi nedabūjām viņus mierā. Nezinām, kas uzbruka, bet teļš bija saplēsts.* Mammās arī sargā savus bērņus, tāpēc, teliņam piedzimstot, jāpaspēj jau otrajā dienā ausis iespiest numurus. Vēlāk to izdarīt ir ļoti grūti, jo, mazulim sākot protestēt, govš satraucas un var skriet vīrsu iedomātajam pāridarītājam.*

Ziemās viss saimniecības liellopu ganāmpulks dzīvo pie mājas, aplokā, kam blakus ir kūts. Tā uzcelta pirms dažiem gadiem, kad sapratuši, ka nepieciešama sausa vieta, kur lopi gulēt. Arā pakaiši ātri vien kļuvuši mitri. Ar brīdi, kad kūts celtniecība bijusi pabeigta, Ilonai saistās arī aizkustinošas atmiņas, jo govīs no lauka pašas atnākušas uz savu jauno māju. – *Tas bija ļoti agrs Ziemassvētku rīts. Es skatos pa logu un redzu – nāk manas dāmas pa ceļu lēnā zosu gājienā. Saucu vīram, ko lai dara, jo lopi nāk, bet kūti vēl pat pakaiši nav salikti. Taču tā viņas pašas atnāca mājās, kā zinādamas, izkaisījām grīdu pēc tam.*

Paparžkalnos atzīst, ka gaļas lopkopība ir izdevīga, jo stabili realizācijas tirgu nodrošina pirms 10 gadiem izveidotais *Lielopu izsoļu nams* Neretas novadā. Šobrīd

gan pandēmijas ietekme jūtama arī tur, jo krities pieprasījums un cenas. Izsoļu nama klienti, kas nāk no dažādām pasaules valstīm, bija iecienījuši pirkumu aplūkot klātienē. Pagaidām ceļošanas ierobežojumu dēļ tas lielākoties iespējams vien ar datora starpniecību, taču ne visus tas apmierina. Tomēr jācer, ka tās ir vien pārejošas grūtības, jo līdz šim iespēja pārdot liellopus par atbilstoši augstu cenu ir bijis labs atspaidis saimniecības attīstībai. – *Esmu dzirdējusi arī kritisku viedokli par izsoļu namu, kas it kā maz maksā. Tomēr nepiekrītu! Jābūt kvalitatītei, tad būs arī laba cena. Bijām ar dēlu Kristapu reiz uz vienu izsoli aizbraukuši, redzējām atvestus arī ļoti švakus lopus, ar kuriem tiešām neko nevar nopelnīt. Ja saimnieks dzīvniekos nav ieguldījis, tad nevar cerēt uz peļņu.*

Jautāta, vai arī pašu ģimenē iecienījuši liellopa gaļu, Ilona saka: – *Jā.* Saimniecībā audzētais nonāk arī uz galda. Gaļa tiek pārstrādāta desās, konservos. Vīrs Normunds iegādājies nepieciešamo konservēšanas aprīkojumu, eksperimentējis ar receptēm, kamēr atrastas labākās. Par steiku cepšanas ekspertiem gan vēl neesot kļuvuši.

Sarunu noslēdzot sāku lūkot, kā Herro vislabāk iemūžināt fotogrāfijā. Taču pārliecinātos, ka uz saucieniem un aicinājumiem bullis nereaģē, iejūk savā kuplajā sievu saimē un neliekas par mums ne zinīs, varam skraidīt aplokam apkārt, cik gribam. Galu galā saimniece izlemj pielabināt dzīvnieku ar ikdienā neierastu gardumu – kombinēto barību. Tad daži kadri izdodas.

Aigas VENDELINAS-ĒKES
teksts un foto

Izmaiņas Latvijas Vēstneša darbībā – nozīmīgs ieguvums

Kopš 1. janvāra komersantiem un iedzīvotājiem nav jāmaksā par oficiālo paziņojumu publicēšanu oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis*. Vēl nozīmīgas izmaiņas – vienuviet būs pieejami visi pašvaldību saistošie noteikumi, turklāt sistematizētā veidā. To nosaka 24. novembrī Saeimā pieņemtie Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma grozījumi, ko rosināja Tieslietu ministrija.

Saeima pieņēmusi vēsturisku lēmumu

piešķirt stabili finansējumu šīs valstiski svarīgās funkcijas īstenošanai, turklāt nepaliekot kopējos valsts budžeta izdevumus. Tieslietu ministrija saka paldies saviem sadarbības partneriem – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības un Finanšu ministrijai, kā arī Latvijas Pašvaldību savienībai par atbalstu un sadarbību šo grozījumu virzībā.

Galvenie ieguvumi, ko paredz pieņemtie grozījumi Oficiālo publikāciju un tie-

siskās informācijas likumā: no 2021. gada 1. janvāra visiem informācijas iesniedzējiem, tai skaitā komersantiem un iedzīvotājiem, nebūs jāmaksā par publikācijām oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis*, savukārt no 2022. gada 1. janvāra *Vēstnesī* izsludinās visu pašvaldību saistošos noteikumus, kas būs brīvi un bez maksas pieejami interneta vietnē *vestnesis.lv*.

Andris VITENBURGS,
tieslietu ministra preses sekretārs